
ПРОГЛАС

Издание на Филологическия факултет
при Великотърновския университет “Св. св. Кирил и Методий”

кн. 1, 2006 (год. XV), ISSN 0861-7902

ПРОФЕСОР ДФН СВЕТЛАНА ЖАНОВНА ПЕНЕВА НА 70 ГОДИНИ

На 2 януари 2006 г. проф. дфн Светлана Пенева навърши 70 години.

Светлана Пенева е родена в гр. Тахта-Базар, Туркменска ССР, в семейството на военнослужещ и учителка. Завършва специалността руска филология в Кзъл-Ординския университет „Гогол” през 1958 г. След дипломирането си се насочва към учителската професия. Заместник-директор е в Джекказган (Казахстан). Работи и като говорителка в държавната телевизия на този град.

Във Великотърновския университет “Св. св. Кирил и Методий” (тогава ВПИ „Братя Кирил и Методий”) постъпва като преподавател през 1965 г.

Проф. дфн С. Пенева е сред преподавателите от първото поколение русисти, които създават катедра “Руски език” и поставят началото на специалността Руска филология и великотърновската русистика.

През 1974 г. става старши преподавател.

В различните периоди на преподавателската си кариера преподава практически руски език (правопис, разговорна реч, аналитично четене) и чете лекции по фонетика и лексикология на съвременния руски език.

Отделя много внимание и на научната подготовка на студентите. Десетки са студентите, завършили със защита на дипломна работа под ръководството на проф. дфн С. Пенева. Две от нейните дипломантки са получили образователната и научна степен “доктор”.

Дълги години ръководи студентски научен кръжок, членовете на който всяка година обсъждат своите разработки на научна сесия. Тази

дейност е оценена много високо от видния руски българист Ю.С. Маслов, който, присъствайки на една от поредните сесии, изразява учудването и възхищението си от равнището на подготовката на нашите студенти. По-късно тези свои впечатления той споделя във вестника, издаван от Ленинградския университет.

Преподавателската дейност на проф. Светлана Пенева не се ограничава само с аудиторната работа. Тя участва активно в подготовката на студентите за републикански и международни олимпиади по руски език. Нейни студенти са печелели награди на национално равнище. Неизменно участва в подготовката на тържества, свързани с историята и културата на Русия.

През годините на своята научна дейност проф. дфн С. Пенева се оформя като отличен познавач в областта на фонетиката на съвременния руски и български език и учен със значими публикации.

Задълбочено изучава проблематиката, свързана с акцентологията, а също така и с фонетичните особености на гласните.

Дисертационният ѝ труд за малък докторат на тема „Исследование темпорального компонента словесного ударения в русском и болгарском языках” е защитен в университета „Патрис Лумумба” (Москва) през 1975 г.

Научните ѝ дирения продължават в областта на експерименталните фонетични изследвания на руските гласни и завършват с хабилитационен труд “Интенсивность гласных в русском и болгарском языках (экспериментальное исследование)”. Избрана е за доцент през 1980 г.

Става доктор на филологическите науки отново с експериментално проучване – „Экспериментально-фонетическое исследование словесного ударения в русском и болгарском языках”.

Нейният голям докторат е първият защитен от жена преподавател във Великотърновския университет “Св. св. Кирил и Методий” – факт, който е предмет на гордост за Филологическия факултет и катедра “Руски език”. Проф. С. Пенева става доктор на филологическите науки през 1995 г.

Светлана Пенева е продуктивен учен и несъмнено има своя принос в развитието на съпоставителното изучаване на руски и български език, най-вече в областта на експерименталните проучвания в акцентологията. Автор самостоятелно и в съавторство на над 85 публикации, на 7 учебника и учебни помагала, на 1 монография.

Изнасяла е доклади на редица международни конгреси, симпозиуми, конференции, научни сесии у нас и в чужбина (Велико Търново, Шумен,

Пловдив, Варна, София, Лвов, Киев, Баку, Москва, Варшава, Санкт-Петербург).

Както бе отбелязано, нейните научни интереси са свързани с експерименталната фонетика. Разработките ѝ са посветени на съпоставителното експериментално проучване на словното ударение и гласните в руски и български език. В тях тя описва дължината на гласните в двата езика, варирането, тяхната интезивност и зависимостта ѝ от съседните съгласни, акцентно-ритмичните структури и други аспекти на гласните в двата езика, както и произтичащите от особеностите на посочените параметри трудности за българите, изучаващи руски език. Особено ценни в това отношение са работите на проф. дфн С. Пенева с лингво-методическа насоченост, в които посочената проблематика е систематизирана от гледище на обучението на българските студенти русисти по фонетика. Формулираните особености в тези нейни работи са залог за повишаване на ефективността и качеството на обучението.

Непременно трябва да се споменат и трудовете проф. дфн С. Пенева, посветени на интерференцията в областта на акцентологията. Освен с теоретично си значение, за което споменахме, те имат и определена практическа ценност, свързана с важни моменти от спецификата на обучението при овладяване на руското произношение от българи.

Научни приноси откриваме и в разработките ѝ в съпоставителен план. В тях освен интересните конкретни наблюдения и анализи, констатираме и нов поглед върху спецификата на всеки един от сравняваните езици.

Добронамерена е при обсъждането на трудове на колегите си. Рецензиите, които е писала за различни монографии, публикации, са издържани в конструктивен дух. Включва се много често и като редактор на учебници и пособия, издавани от катедрата.

Няма съмнение, че научноизследователската дейност на проф. дфн С. Пенева е значима и има достойно място в българската русистика. Пожелаваме ѝ крепко здраве и творческо дълголетие.

Юлия Коева, Гочо Гочев